

vergadering. Men herdrukte levens al de religie
traktatie. De goddelijke toestand was niet gunstig.
teb geroepen der weinige belangstelling en vijftagen
welke ontvangen werden, zoodat er een halfdeel sal-
do van ongeveer 100 bestond.
Daarna werd door den president eene rede gehou-
den, waaraan het ten doel hebbende om aan te
toeren.
Welke gevolgen de daarsstelling van afschaffings-
of matigheids-genootschappen in andere landen op
het verbruik van sterken drank had te weeg gebragt
waarbij door hem met statistieke opgaven werd aan-
getoond, dat vooral waar dergelijke vereenigingen
bestonden, het verbruik van sterken drank binnen
weinig jaren in het oog loopend was verminderd.
Daaruit door hem werd bevestigd, dat de
vermindering bestond, om door het oprigten van ge-
nootschappen doeltreffende te werken tot vermindering
van het kwaad, dat vooral in de laatste jaren overal
en ook in ons vaderland schrikbarend was vermeerd-
erd.
H. M. de Koning heeft de voorstanders en het wettelijke nut der afschaff-
ings- of matigheids-genootschappen, waarbij hij be-
teugde, dat dit doel en dat nut niet genoeg algemeen
bekend was. Dat het het algemeen geloof-
de, dat dergelijke genootschappen vereenigingen waren
van personen, die zich tegen den sterken drank te
buiten gingen, of die zich zelve niet sterk gevoelden,
om onder zich te verbinden, aan den drank tegen-
stand te bieden. Dat dit begrip, echter, geheel ver-
keerd was, maar dat het wettelijk doel en wezenlijke
nut daarin bestond, om allengs de verkeerde ge-
wone het illegale gebruik van sterken drank
te roepen. Dat de medewerking van vooral het voor-
hoofd van allen en een klein deel der bestaande
maatschappij, en het wettelijk hunner mede-
werken, ten dienste namen, daartoe noodzakelijk was.
Dat het voorbeeld der wettigen zoodanig
de gewoonte tot gebruik van ster-
ken drank konde geschieden, alzo daardoor in elk
huisgezin langzamerhand het gebruik zoudt worden
uitgestoten en op die wijze de zonen niet reeds van
jeugd af aan het gebruik van sterken drank
Ten slotte werden van werken rang of maats-
chap ook in de maatschappij, door de medewerking
en deelneming aangespoord. Behalve eenige bijen-
den, die zoudt tot de maatschappij behooren,
tot de godsdienstleeraren, onderwijzers der jeugd,
bestuurders der maatschappij, tot de arbeidende klas-
se en de arbeidende klasse, werd door hem in
het bijzonder betoogd de noodzakelijkheid, om bij
openbare vergaderingen, en vooral op spoorwegen, sloom-
boeren en andere middelen van vervoer het gebruik
van den jenever en andere sterke dranken af te
schaffen, daar toch al de verklaringen van vele dui-
zende geneeskundigen bleek, dat het gebruik van
den sterken drank, vooral in de jeugd, geheel verkeerd
was en zoodanig gebruik, zoo al niet altijd hoogst
nadelig, ten minste nimmer noodzakelijk was.
Inzonderheid voerde hij de noodzakelijkheid tot
de afschaffing van sterken drank, en de noodzakelijkheid
van een wettelijk middel, om de afschaffing van sterken
wonen, en matigheids-genootschappen, en van
personen, die door gebruik van sterken drank hun
verstand en denkvermogen benevelde, waardoor zij
al ongeschikt waren, om bij het altijd
aanwezig gevaar bij die inrigtingen, zoodanig te han-
delen, als behoort, en waaraan het wettelijk nut van
vele honderden hunner medemenschen werd in de
weggevoerd.
Dadelijk na den afsluiting werden door een aantal
der aanwezenden de statuten van het genoetschap on-
derzocht, ten blijk dat zij zich als leden, dan van
ansloten, varenden men met genoegzame verscheiden
der genoetschap, predikanten binnen deze stad op-
maakte. Naar men vernam, was de naam van de
der vergadering, door een aanzienlijk in-
voer van geld, en de afsluiting van 100 als opge-
de kas van het genoetschap, aangehouden tot
de afsluiting van het bestaande. Meis is te ver-
schen, dat zulke voorbeelden navolging mogen vinden.
Amsterdam, 10 mei. De Arrondissements-regtbank
te Amsterdam, heeft sedert eenigen tijd een nieuw sys-
tem van rechtspraak aangenomen. Vroeger werd het door haar vol-
deende gezocht, dat de horder van eenen wisselbrief of

orderblijf, bij vanbetaling van den acceptant, de-
zelfde ten dage dienende, zonden protest overlegde,
om bij niet verschijning voor laatstgemelde, daarop
eene veroordeeling te gronden; het protest te recht
alleen beschouwende als een middel om de aanspraak
van den houder op de acceptantie te behouden, doch
niet verplichtend, wanneer in rechten, zonder con-
tradictie, de betaling van den acceptant werd ge-
vorderd. Thans echter heeft de rechtbank begrepen,
dat men in zoodanige vordering niet onafhankelijk is,
wanneer niet door behoorlijk protest het bewijs ge-
leverd wordt, dat de betaling van den acceptant ge-
vraagd en door dezen geweigerd is, en dit beginsel,
bij vonnis dier rechtbank van de 2de kamer, dd. 23
april jl., gehuldigd.
s Gravenhage, 8 mei. Men vernam uit eene
goede bron, dat Z. Exc. de minister van Justitie voor-
alsnog geene verandering zal brengen in de titels van
het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht, maar
daarmede zal wachten tot eene volgende zitting, op
den 22sten april, en de 2de boek voordragen.
s Gravenhage, 10 mei. Z. M. de Koning is er-
gisteren ten 2 ure naar het Loo vertrokken, en van
daar gisteren avond ten 11 ure alhier teruggekeerd.
— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft,
in hare zitting van gisteren en gisteren aangenomen
de volgende wet bij haar aangenomen wets-ont-
werp, als:
I. Tot opheffing van het fonds tot aanmeediging
der nationale nijverheid;
II. Tot voortzetting van den weg van 's Hertogen-
bosch naar Culemborg;
III. Tot verbetering in schied, veroorzaakt door
militaire invidiën, in Noord-Brabant, Zeeland en
Limburg;
IV. Tot voorwaardelijke verhooging van den in-
voer van sommige artikelen (reprises tegen
België);
V. Regeling der kosten van de lands drukkerij.
VI. Schepen varende onder russische vlag;
VII. Uitoefening der groote vischerij;
VIII. Uitoefening van de werken van de Dedem-
vaart.
IX. Steenweg van Maastricht tot de galdersche
grenzen.
Voorts heeft zij in dezelfde zitting verworpen den
wettelijk door de Tweede Kamer aangenomen 1sten
wet van het eerste boek van het Wetboek van Straf-
recht.
— Morgen, maandag, ten half twaalf ure zal de
zitting van de Staten-Generaal, (zitting van 1845 —
1846) in eene vereenigde zitting der beide Kamers,
door Z. Exc. den minister van Binnenlandsche zaken,
ad interim, op last des konings worden gesloten.
— Bij besluit van den 24sten april II., heeft Z.
M. de koning der Belgen, den heer baron P. van
Zuylen van Nyevelt, secretaris van legatie van de
tweede klasse te Brussel, bevorderd tot den
rang van secretaris der 1ste klasse.
— De heer staatsraad gouverneur der provincie
Zuid-Holland heeft bij circulaire onderscheidene
commissiën, bestaande, en inrigtingen in dit gewest,
te zamen gegeven, en het tot ingezetenen uit die
provincie, zich aan het hooge bestuur heeft gewend,
dat er maatregelen mogen worden
genomen tegen het oprigten van doode koppen,
welke het gebruik van binnenlandsche zaken
aanleiding heeft gegeven den hoogenovernemen voor-
noemd te doen opmerken, dat bij het koninklijk
besluit van den 16den juni 1839 (Staatsblad no. 30),
het opdelen, aankopen en verbruiken van beende-
ren, of andere dergelijke overblijfselen, is verboden,
onder bedreiging der straffen bij de wet van den
6den maart 1818 (Staatsblad no. 12) bepaald, terwijl
bij artikel 10, van den 10den mei 1840
(Staatsblad no. 16), onder de wetten, waarin het
genot van alle vergoeding of vergoeding, uit het
fonds voor den landbouw, en vermindering, ook
bepaaldelijk het gebruik van beende-
ren, van goddard of gestorven, volgens
de wet van den 10den mei 1840, zoudt zijn
opgevoerd, en dat, of derhalve geene
nieuwe maatregelen behoeven te worden genomen,
mits dat geene andere bestaande worden ge-
maakt.
— Als eene groote zelfzaamheid mag worden ge-
meind, dat er heden te Scheveningen drie gouden
bruiloften te gelijk gevierd worden, als van: I. Arie

Plugge gehuwd met met Marie Freret; II. Willem
Prunk gehuwd met Pietronella Prunk; en III. Pis-
ter Meys gehuwd met Klaartje Hoogeveen.
— Een zeer uitstekend fransch letterkundige, de
heer ridder Dinocourt, bevindt zich sedert eenige
dagen in deze residentie, met het voornemen, zich
in Holland te vestigen. Zijn verblijf heeft ten doel
de opvoeding van eenige jonge lieden van voernams
familien. De heer Dinocourt, die zich gedurende
eenige jaren te St. Petersburg heeft opgehouden, in
hoedanigheid van hoogleeraar aan de akademie voor
de heeren pages, het eerste korps kadetten en de in-
genieurs der mjuwerken, in de vakken der fransche
letterkunde, kennis van de statistiek, staatshoud-
kunde en aardrijkskunde, is van meest peryolle men-
bevelingsbrieven voorzien, onder anderen, ten dienste
van een der aanzienlijkste huizen in deze residentie,
dat wij gemagtigd zijn aan te wijzen, aan diegenen
welke met nadere bijzonderheden dienaangaande zon-
der verlangen bekend te worden gemaakt.
— De inrigting tot het achster, met de pistool,
welke door den boogschutter, den heer Pegorier, is
tot stand gebragt, in het lokaal, genaamd Hof van
Pruissen, gelegen op den Zuid-Oost-Bruton-Singel al-
hier, zal voor het publiek geopend zijn, van af heden
zondag 10 mei.
— Wij vernemen, dat de heer J. L. van der Vliet,
geboortig van Zierikzee, thans onze stadgenoot en
meer algemeen als auteur bekend onder den naam
van Equidewijn, dezer dagen door de maatschappij:
De taal is gansoh het volk, te Gend, benoemd is tot
haar corresponderend lid.
Rotterdam, 9 mei. Door Z. Exc. den minister
van oorlog zijn de noodige bevelen uitgevaardigd om
al de miliciens der ligting van 1844, die tot hertoe
ter aanvulling van ontbrekende vrijwilligers bij on-
dercheidene korpsen van het leger in werkelijke
dienst zijn gehouden, op den 15den dezer met groot
verlof naar hunne haardsteden terug te zenden.
Leiden, 6 mei. Het akademisch onderwijs hier te
lande laat zekerlijk nog al iets te wenschen over,
en is, ingevolge de behoeften des tijds, voor ver-
toeruitbreiding en verbetering vatbaar. Deszelfs
voornitgang wordt door een groot aantal leanten en
geleerden van verachillende partij bevestigd. Veel
doelmatige moet er in dezen door de hooge regering
bewerkstelligd —, maar veel gebrekkigs kan en
moet er ook door de hoogleeraren zelve verholpen
worden. Dit dien hoofde deed het ons meer dan ge-
woon genoegzame, dezer dagen te hebben kunnen spre-
ken van ernstige overwegingen in den laatste tijd
niet den boezem der professoren slyen opgerezen,
om voortaan op kunne collegiën de verouderde, on-
derwijzer zoodwel als leerling onwaardige gewoonte
van dictatenschrijven, zooveel mogelijk af te schaffen,
en door een doelmatiger manier van doceren te deen
vervangen. Wij verblijden ons mede dat ons Ley-
den onder de nederlandsche academiën, ook nu we-
der het initiatief van echt humaneu vooruitgang in
het wetenschappelijk onderrigt zal geven; indien
het gerucht ten minste waarheid spreekt, voor welke
eektheid wij stepwel niet kunnen mistaan, ofschoon
wij het der vermelding en behartiging allezins waar-
dig achten. Moge dan het hier medegedeelde plan,
eens ontworpen, spoedig ten uitvoer gebragt en elders
gevolgd worden! Dat zij zo!
Amsterdam, 10 mei. Uit de gemeente Oostvliet
zijn weder drie huisgezinnen naar Rotterdam vertrok-
ten, om van daar verder de reis naar Noord-Ame-
rika voort te zetten. Met een gevoelig hart namen
zij afscheid van hunne betrekkingen, en het deed
hij leed, dat zij den grond hunner geboorte moes-
ten verlaten, omdat zij niet meer in staat waren
van hunne geringe verdiensten de hoog opgevoerde
lastingen bij voortdoring te kunnen voldoen!
Goes, 7 mei. De gisteren is door den breeden
kerkeraad der hervormde gemeente alhier, uit het
bestaande drietal predikanten, beroepen tot heider en
beraan, de zel, een, zeer gel. heer A. J. van
Mol, heeft, dat, en predikant te Vollenkoren.
Deventer, 9 mei. Van goederhand is ons medege-
deeld, dat het laatste testament van wijlen den
heer Bondt, (een der beide papa's van den minister
van Buit), bij den heer Bruno Tilmann, vande
trouwen notaris, was gedeponzeerd, inden dat, na
het overlijden van den testateur, de uitvoering van
diens laatste wil door zynen schoonzoon en executeur
Floris aan de heeren notarissen Commelin en Wey-

land is opgedragen; en wel, gelijk vermoed wordt, omdat de heer Bruno Tideman zich in der tijd aan den gruwel zou hebben schuldig gemaakt van op eene petitie ten gunste der grondwetsherziening te teekenen, en dus dientengevolge op het *Zwarte Boek* met een extra-kruisje stond aange teekend. (Kut.)

Men leest in de *Prov. O. en Zw. Courant*: Arnhem, 17 Mei met zeven andere bouwlieden in 't zoute Veen, hebben bij de Staten-Generaal een adres ingediend, waarin ze verklaren, dat door hen, gedurende drie achtereenvolgende jaren, in zoogenaamde lijn-koekdrank eene zekere hoeveelheid zout is gedaan, tot wering der kookziekte, en zij, door dit voorbehoedmiddel, geen enkel spoor dier ziekte bij hun vee hadden bespeurd.

Zij vinden echter bezwaar in het blijven aanwenden van dat middel, omdat zij van het zout den vollen accijns moeten betalen. Zij wenschen daarom eenen jaarijkschen vrijdom van dien accijns, zooveel als ieder naar gelang van zijn vee noodig heeft, tot 200 nederlandsche Guldens.

Arnhem, 17 mei. Onder de vele openbare en bijzondere gebouwen, die, in de laatste jaren, een nieuw en frisch aanzien aan onze stad hebben gegeven; die of voor een groot gedeelte zijn vernieuwd, of geheel nieuw zijn daargesteld, als daar zijn de *koepel- of St. Janskerk*, het *paleis van justitie*, het *Nieuwe gasthuis* en de daarbij aangelegd wordende *Hortus botanica*, de *gas-fabriek*, het lokaal voor onze afdeling van de maatschappij: tot Nut van 't Algemeen en van hare *Bewaarschool*, de *hôtels het Zwijnstooft*, het *Hof van Holland*, het *Hôtel der Nederlanden*, het logement *de Zon*, de gebouwen aan den Rijn-spoorweg, vooral dat voor de *Restauratie*, het *Hôtel Belle-Vue*, enz. enz. — mag inzonderheid niet onopgemerkt blijven de thans in aanbouw zijnde inrigting voor het genootschap *Kunst-oefening*, waarvan dezer dagen, door den president-directeur dier instelling voor *Teeken- en Schilderkunst*, den heer *G. André de la Porte*, de eerste steen is gelegd geworden.

Ingezonden stukken.

aan de Redactie der *Arnhemse Courant*.

Uwe beide couranten, van den 10den en 14den september 1845, nos. 182 en 185, zijn curieus door de berichten van verschillenden aard, die in dezelve, over Java en de zelve Europese inwoners, voorkomen. Zij zijn, echter, volstrekt ondoelmatig voor de bevordering der kennis van de ware gesteldheid dezer kolonie, en hadden, met uw welnemen, even daarom ook in uwe courant, als toegewijd aan de bevordering van algemeene kennis, geene plaats behooren te vinden. Immers kenteekenen zich deze berichten door volstrekte onwaarheden, die, even zoo lastbaar zijn, alsof men u of uwe lezers zocht wijs te maken, dat, bij voorbeeld, Middelburg tusschen Rotterdam en Amsterdam gelegen ware (1); en stelt zich de schryver van den brief M., dd. 1 april 1845, aan zijn vriend verwijs te Utrecht in het ongunstigst mogelijke daglicht voor, door zijne verregaande onbeschofte uitdrukkingen (2), waardoor hij, ofschoon gelukkig tot afwendig van de verkeerde indrukken, die zijn geschrift soms anders zoude hebben kunnen maken, het bewijs geeft, van zelf de eerste vereischten te missen, die dengene behooren eigen te zijn, die zich vermeten durven, hun oordeel over den redelijken toestand tener zoo aanzienlijke europesche bevolking te geven, als van Java op eene zoo weinig ongunstige wijze in het openbaar bekend te maken. Die schryver kan zich dan ook wel zeer verzekerd houden, door deze zijne berichten niet den minsten ingang te kunnen vinden bij eenig wel opgevoed mensch, het zij man of vrouw, en zal hij daarenboven aan datzelfde gemis zijn overhaast, zoo niet verplicht verrek uit deze kolonie, na ten verblijf aldaar van slechts tien maanden, ook wel seer waarschijnlijk toe te schrijven hebben.

De mededeeling dezer overdenkingen heb ik gemeend verschuldigd te wesen aan de waarheid in het algemeen, en bijzonder aan de afdeling, die ik aan het meerendeel der zot ten onrechte en zoo in het

algemeen verongelijkte europesche bevolking dezer kolonie te dragen; maar ook inzonderheid aan de algemeene afdeling, die een der achtenswaardigste, nu reeds overledene, hoofd-ambtenaren, door groot en klein wordt toegebragt; kunnende volstrekt gelijke beschuldiging, met inzondering van volstreekte logentaal, het geheele personeel van het koninkrijk der Nederlanden en aan de regering daarvan met gelijken grond toegebragt worden, wanneer men enkele gevallen voor algemeene handelingen en gedragingen wil doen doorgaan.

Januari 1846. Een inwoner van Java, sedert bijna acht jaren.

Advertentiën.

Hoewel eenigen tijd ongesteld zijnde, overleed heden avond op het onverwachts, tot droefheid van mij, mijne kinderen en verdere betrekkingen, na eene vijftigjarige echtvereeniging, mijne Echtgenoot *M. VAN DE WALL*, in den ouderdom van 69 jaren.

Arnhem, den 8sten Mei 1846. J. N. BLAAUW.

VERKOOPING VAN VASTE GOEDEREN.

De Notaris *KOLMSCHOTEN*, te Gendringen, zal, op Dingsdagen den 5den en 19den Mei 1846, telkens des morgens elf ure, ten huize van *F. M. THUIS*, te *Didam*, respectievelijk op premie doen inzetten en finaal verkoopen, de volgende VASTE GOEDEREN, en wel:

In de gemeente **ANGEBLO**.

A. De *HOFSTEDEN*, de *HONDESTEEG*, genaamd, bestaande in HUIS en verder *GETIMMERTE*, *ERF*, *TUIN*, *BOOMGAARD* en onderhoorige *BOUW* en *WEIDELANDEN*, op den *Legger* in Sectie B, no. 198, en volgende, voorkomende, ter grootte van 10 Bunders en 97 Roeden; in pacht bij *W. VAN AREM*, zullende deze Hofstede ook in 8 onderdeelen geveld worden.

In de gemeente **DIJDAH**.

B. Een stukje *BOUWLAND*, Sectie D, Nis 140 53 en 156; groot 18 Roeden en 18 Bunders.

C. Een stuk *BOUWLAND*, gedeelte ter grootte van circa 48 Roeden van het Kadastrale No. 192, Sectie D.

In de gemeente **DUIVEN**.

Een stuk *BOUWLAND* gelegen in de Buiten-Veldslagen, Kadastraal ingedeeld in Sectie C, no. 5, eerste klasse, Bouwland, ter grootte van 5 Bunders 116 Roeden 80 Ellen, in pacht bij *OFFENBERG*.

Alles breeder bij bijzitten, en nadere informatiën ten kantore van voornoemden Notaris. — *Brieven franko.*

Mr. *J. A. VAN ROJEN*, Notaris te Zwolle, zal, op Woensdag den 29sten Mei 1846, des middags om 12 uur, aan het *Katerveer*, bij *Zwolle*, doen inzetten en finaal later aldaar publiek verkoopen:

HET LANDGOED, DE HEESBERGEN genaamd, gelegen nabij *Hattum*, aan de *Apeldoornsche Vaart* en aan den Grindweg van *Hattum* naar *Speldoorn*, bestaande in eene kapitale *BOEREN-BEHUIZINGE*, met annexe *SCHUREN* en *GETIMMERTEN*, *WEIDELANDEN*, *BOUWLANDEN*, *HOULANDEN* en *BOSSCHEN*, te zamen groot 80 Bunders; benevens twee stukken *HEIDEGROND*, gelegen aan den Grindweg bij het *Musschennest*, groot ongeveer 34 Bunders.

De beschrijving der perceelen en de Kadastrale Kaart liggen ter visie, en insage op het *Erve*, en ten kantore van voornoemden Notaris, waar tevens nadere inlichtingen zij te bekomen en de voorwaarden der verkoop in tijds zullen ter lezing liggen, terwijl de aanvijzing zal geschieden door *W. F. ERVEN*, op het *Erve* westzijde.

HOTEL DE ZON, bij de *Rijn-vaart*, naast de **KONINKLIJKE PAKHUISPOSTERTJ**, TE ARNHEM.

De Ondergetekende, Eigenaar van genoemd **HOTEL**, heeft thans het genoegen zijnen geëerden, begunnigera te mogen berichten dat de geheele herbouw en inregering van hetzelfde nu finaal is voltooid.

Dit **HOTEL**, op eene groote en sierlijke schaal, zoo in- als uitwendig, aangelegd, biedt den bezoekers uit dezelfde ruimten en sprekend **GEMEUBILIEERDE KAMERS** de fraagprijste vergoedingen over de rivier den *Rijn* tot aan de *Kleefsche bergen* aan, ter

wijl het, daar en boven, tot groot gemak van *Heren Reizigers*, op korteren afstand dan eenig ander Logement te dezer stede, zeer nabij het Station van den *Rijn-Spoorweg* en bij de aanlegplaatsen der *Stoombooten* is gesituëerd, bij welker aankomsten steeds geregeld eene *Omnibus*, uitsluitend voor de bezoekers van het **HOTEL**, zal gereed staan.

Dankzeggende voor het vroeger de *ruimschoots* aan hem geschonken vertrouwen, verzoekt hij tevens van deze gelegenheid, om zich op nieuw in het gunstig aandenken van *Heeren Reizigers* aan te bevelen, onder stellige verzekering, dat men op eene *allezins zindelijke, honette en solide* bediening zal kunnen staat maken.

Arnhem, Mei 1846. G. C. DE HAAS.

EEN EN VEERTIG DUZEND GULDEN

Ten Kantore van *L. DE BRUIN*, in de Oeverstraat, te *Arnhem*, onder wiens handteekening enige maten de *f 100,000* en meer andere aanzienlijke prijzen zijn uitgegeven, is nu weder in de 5de klasse der 198ste Loterij getrokken, eene premie van *f 40,000*.

Aan bovengemeld Kantoor zijn weder voor de 199ste Loterij, waarvan de trekking eene aanvank neemt 15 juni 1846, **HEELEN** en **GEHEELTEN** van **LOTEN**, zoowel in *Koop*, *Huur* als door *Getouwen* neert, volgens plan, te bekomen.

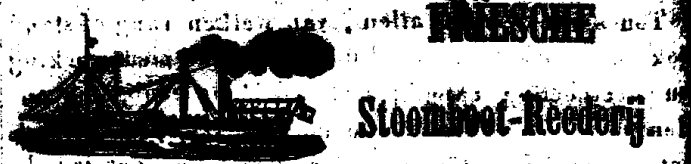
Dienstregeling voor de maand April 1846.

Van *Arnhem* naar *Emmerik*, *Wesel*, *Dusseldorp* en *Keulen*: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur, in correspondentie met den eersten Spoorrein van *Amsterdam*.

Van *Keulen* naar *Dusseldorp*, *Wesel* en *Arnhem*: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des avonds om 8 uur, in correspondentie met de Spoorreinen naar *Utrecht*, *Amsterdam*, *Haarlem*, *Leiden* en *'s Gravenhage*.

Van *Arnhem* naar *Zutphen*, *Deventer*, *Zwolle* en *Kampen*: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens om 11 uur, na de aankomst van den Spoorrein van *Amsterdam*.

Van *Kampen* naar *Deventer*, *Zutphen*, *Doesborgh* en *Arnhem*: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 11 uur, na de aankomst van den Spoorrein naar *Utrecht*, *Amsterdam*, *Haarlem*, *Leiden* en *'s Gravenhage*.

Stoomvaart tusschen AMSTERDAM en de LEMMER.

De Directie maakt bekend, dat deze vaart, met het fraaije *Ijzeren Stoomschip* *Priso*, van de kwantste ingericht, voor Passagiers en Goederen, zal worden geopend op Vrijdag den 15den Mei aanstaande, terwijl, te beginnen met dien dag, het vertrek is bepaald:

Van *Amsterdam*: des Vrijdags, Maandags en Woensdags, des ochtends ten 7 ure.

Van de *Lemma*: des Zaterdag, Dingsdag, en Donderdag, des middags ten 12 ure.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Agent der *Reederij* te *Amsterdam*, *Balkstraat*, No. 38, bij *J. KLEINHOOFER*, Commissaris van deze Vaart, aan de *Lemma*, en bij de *Reederij* te *Hattum*, welke bij deze almede bekend maakt, dat de Vaart van de *Stoomboot Priso*, tusschen *Amsterdam* en *Hattum*, voortdurend zal blijven.

Van *Amsterdam*: op Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, des ochtends ten 7 ure.

Van *Hattum*: op Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, des ochtends ten 7 ure.

Bij den Boekhandelaar *H. NIJHUIS* te *Rotterdam*, is van de *Pers* gekomen en nu te koop: **RIJDAGEN tot de Staten-Generaal der Nederlandsche Oost-Indische Compagnie**, 466 f. 32 c.

het is, en zal ook te koop, kon.)

De *Rechtspraak* is hoogstens 10 Afdelingen compleet zijn; met per Afdeling *f 1.00*.

het succes wordt gededuct!

AUTOCRATIE; of, het bij de *Rechtspraak* heeterlijke *Magt* aangevoerde *Proces* tegen de *Rechtspraak* Bank, door *L. NIJHUIS*, *f 3.60*.

In dit werk is onder andere in het geheel opgenomen, het *Reglement* op het *Rechtspraak* van de *Rechtspraak* in *Nederlandsch Indië*, en het *Rechtspraak* van *verwijdering* van *Mgr. G. O. O. O.*

Rechtspraak te Arnhem.

Don 11 Mei 2 en 3 Palm 7 Daan: gov. 12 gov. 0 D.

Te Arnhem, bij *C. A. THIEME*, Boekhandelaar.

ARNHEMSEHE SCOURANT.

De prijs dezer Courant, die geteget vijfmaal
s weels wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag,
Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zondag, is
/5 in de drie maanden.

WOENSDAG 13 MEI.

De prijs der Advertentien is, van een lijn van
regels, /100, en voor elken regel 1/2
centen, behalve 35 centen zegelregt
plaatsing.

Buitenlandsche berichten.

RUSLAND.

De keizer, de hertog van Saksen-Coburg en Gotha, en de prins van Oranien, onder anderen, de volgende wijzigingen worden ingevoerd. In plaats van de bij geregtelijk vonnis bevolene straf van 10 knoetslagen, zullen 30, rietlagen worden gegeven; in plaats van 10—20 knoetslagen, 50 rietlagen; in plaats van 20—30 knoetslagen, 70 rietlagen, enz. De straf van rietlagen bij verbanning naar Siberië, wanneer niet meer dan 30 knoetslagen bevolen zijn, zal, volgens het daarbij gewezen vonnis, nitgeoeffend worden; wanneer echter de veroordeelde tot een grooter aantal slagen veroordeeld is, zal hij en niet meer dan 30 kruggen. In Rusland geeft men in plaats van knoetslagen, het is vermindering van straf, in Nederland geeft men nog op den onder voetvoet. En wij Nederlanders, waarom toch grootere aanspraak te hebben op bescherming dan die barbaarsche Russen!

KRAKAU.

De *Weser Zeitung* ontving dd. 21 april het volgende bericht. Twee transporten van door Pruisen uitgeleverde insurgenten zijn nu in Krakau aangekomen. Het laatste, 130 man sterk, werd door dezelfde bloedverwanten op eene heerlijkhedenwakkende wijze ontfangen. Het laatste is de laatste dagen, ofschoon zij onafgebroken zoo gunstig was, zeer veranderd te zijn, ten gevolge der uitlevering, en een gedeelte des volks meer naar Rusland over te hellen. Veertig der aanzienlijkste Krakansche burgers zonden zelf het plan hebben een smeek-schrift aan keizer Nicolaas te zenden, waarbij zij verlangden in Rusland ingelijfd te worden, daar der hierdoor slechts goede vooruitsigten voor 's lands welvaart mag koesteren.

LOMBARDIJE.

Milan, 26 april. Alzamen de militaire maatregelen niet, welke het onafhankelijke gouvernement in Italië neemt, zoudt men gelieven, dat er een gewichtige gebeurtenis op den 25en d'z. d'z. van Italië, onder bevel van den graaf Radetzky, is van 65,000 op 80,000 man verhoogt. Das garnizoen is zelfs vermeerderd. Dikwerf is dit geconsigneerd, of wordt het op het onverwacht onder de wapens gestaan en geïmpecteerd, hetgeen de kans op een succes geeft, dat men eene uitbreiding van de strijd zoude kunnen verwachten. Ofschoon de rust in de legation van Venetië, waar men verwacht dat het kabinet van Weenen de eerste voornemens, om Midden-Italië te bezetten, niet heeft opgegeven. Piemont is, voor dezelfde regering, een voorwerp van vrees, want men bespeert er een anti-oostenrijk-schen geest. Verscheidene, bij de laatste gebeltoeningen in de verschillende steden van Italië betrouwe personen, zijn er gunstig overtuigd. Ieders is overtuigd, dat Italië niet lang in deze tegenwoordigen toestand kan blijven.

DUITSCHLAND.

Frankfurt, 27 mei. In het groothertogdom Posen is de 3de mei, ontrent welke men niet zonder vrees verkeerde, daar op dezen dag de losbarsting van nieuwe onlusten bepaald was, rustig voortbij gegaan. (De 3de mei is de verjaardag van de bekeerde poolische constitutie van 1791.) In Posen waren intgerichte maatregelen genomen, om alle mogelijke rustverstoring dadelijk krachtadiglijk te keer te gaan.

Het in het ongevallende geval der fransche geestelijken bij de laatste politieke gebeurtenissen, heeft nergens zoo zeer als in Rome. Daar zij de kans niet misten om de laatste toestand van de kerk te beschrijven, dat men hier zeker eene afschrijving aan de fransche bisschoppen verwachten, waarbij Z. H. zijn gevoelen hierover zal te kennen geven.

Venetie treedt thans tegen Triest op over de oostindische post. In eene memorie uit eersigenoemde plaats wordt door getallen aangegeven, dat de Malamocco, de voornaamste haven van Venetië, voor schepen, die 16 parische voeten diep gaan, toegankelijk is. Wat het binnenkomen bij nacht betreft, dat de heer Washorn voor onmogelijk verklaart, zoo zouden, volgens de memorie, de zwaarigheden bij Malamocco wel niet grooter zijn, dan dezelve bij Daino waren. Daarbij komt nog, dat wel een spoorweg van Venetië naar Innsbruck, maar niet eene van Triest of Daino naar Innsbruck tot de waarschijnlijkheden behoort.

PRUISSEN.

Posen, 4 mei. Gisteren ontving men hier een bericht uit Kosen, hetwelk de verwachtingsvraag weder te berde bragt. Het volgende schijnt ongereed de toedragt der zaak te zijn: Men heeft opzettelijk het gerucht verspreid, dat men den vrijdag den proceet te Kosen, als staatsdandig zondacht, wilde arresteren. Ofschoon de berichten niet juist waren, zoch een groote menigte menschen in de straten, wond zich, door het gebruik van brandwijn, behoorlijk op en voerde eene zoo dreigende taal, dat het daar in garnizoen liggende escadron huizen onder de wapenen moest treden. Verre van zich daardoor te laten afschrikken rukte de, tot honderden aangegreide opgewondene volksmenigte eene huzaar van het paard en mishandelde hem.

Na dezen aanval op de gewapende magt, werd er bevel gegeven tot het uitdeelen van slagen met het plat van den sabel, bij welke gelegenheid, zonder twijfel, wel enige wonden zullen toegebracht zijn, daar het zeker is, dat er velen gekwetst zijn, hoewel het hier genoemde getal van 18 wel geheel overdreven zal zijn. In den nacht van zaterdag op zondag werd eene tweede hulp-expeditie ter gerangenneming der- ing niet gevatte beide vlugtelingen *Magdowsky* en *Konkwicz*, tot het doorsoeken van het bosch bij Loban, waar men hen dacht gezien te hebben, bevolen. Maar dit detachement, bestaande uit 80 man infanterie en 50 huzaren, werden tegen den middag onverrichter zake terug.

Kleef, 3 mei. De steden Delfeld en Keulen hebben het besluit genomen om eene deputatie naar Berlijn af te zenden, waarbij zich de burgemeester d'z. stad zal aansluiten, om de concessie tot een nederlandsch-keulschen spoorweg te erlangen.

HANOVER.

Hanover, 8 mei. Z. M. den koning heeft des voormaligen gezant aan het nederlandsche en belgische hof, den graaf van *Althausen*, den titel verhoogd van gekroond legatieraad, en den secretaris van legatie van *Athen* tot raad van legatie en zaak-gelastigde te 's Gravenhage en Brussel benoemd.

ENGELAND.

Londen, 9 mei. Gisteren avond heeft de heer *C. Russell* een voorstel gedaan, om de verdere behandeling der korenwet een half jaar te verschuiven, dat wil zeggen, te verwerpen. De strijd voor en tegen dit

R. Peel's maatregel, werd hierop weder met meer levendigheid dan in de laatste waken gevoerd. Het einde was echter zoo als men verwachten kon, verandering van het voorstel. De derde lezing van de wet werd op aanschrijven maandag bepaald.

De *Morning Herald* zegt, dat, volgens eenen brief uit Dublin, het zeer stormachtig is toegegaan in eene der vergaderingen van de club van 82, ten gevolge van de inhechteniseming van den heer *Smith O'Brien* en de onverschillige houding, welke *O'Connell* bij die gelegenheid heeft aangenomen. Het tory-dagblad zegt, dat in het kamp der *repeaters* groote verdeeldheid heerscht en dat alleen de ijzeren scepter, welken de bevrijder zwaait in staat zal zijn, om de orde en eendragt te herstellen. Over het algemeen houdt men het er voor, dat *O'Connell* met ongenoe-gen den toenemenden invloed van den heer *Smith O'Brien* ziet.

FRANKRIJK.

Paris, 8 mei. In den *Constitutionnel* van heden leest men: Wij vinden heden nog niet in den *Moniteur* de aanspraak van den aartsbisschop van Paris tot den koning. De volgende woorden drukken den geest der zinsede uit, welke mishaagd heeft, en waardoor die aanspraak op den index geplaatst is: »De kerk behoeft van niemand bescherming; zij verlangt slechts vrijheid.»

Volgens den *Courrier d'Alger* hebben tusschen de te Nandreisath in garnizoen liggende *Mullerische* en *Algerische* soldaten, die op den 1sten mei werden de manschappen dier beide corpsen handgemeen; men trok van leer, men vocht in de straten en de stryd duurde voort totdat er 6 tot 8 man gewond waren. Dertien oneenigheden hebben men den volgenden dag vernieuwd en dezelfde uitkomst gehad.

Paris, 9 mei. De minister van marine en koloniën heeft den luitenant ter zee *Vidal de Verneis* aan Z. M. voorgesteld; hij was door den schout-bij-nacht *Laine* belast met de overbrenging naar Frankrijk van de vaandels, die in het gevecht bij Obligado op de troepen van Buenos-Ayres werden verzerd. Z. M. heeft bevel gegeven dat dezelve in het hof der Invaliden zoudt worden geplaatst.

Volgens berichten uit Algerie van het gertocht aldaar in omloop gebragt, dat *Abd el-Kader* weder in Kabylië van zijn doorgedrongen, en hij zich in de nabijheid van den *Tarjura* bevindt. Deze ont-wachtte beweging, welke echter geheel in de gewoonten van den emir ligt, zal, indien het bericht waarheid bevat, de bestemming der verschillende legerkorpsen wijzigen.

In zeker dagblad leest men: »de koningsmoordenaar *Ecomte* heeft niets van zijne geestkracht verloren, zoo als men beweerd, en wel verre van slechts een zeer beperkt verstands vermogen te bezitten, hebben zijne talrijke verhooren integendeel blyken gegeven van de uitsleekendheid zijns verstands, zoodanig zelfs, dat de kanselier van zijne antwoorden verbaasd, van hem zou geteget hebben: »een groote geest met een ijzer hoofd.»

In de wijk van het *Luxembourg* heeft men dezer dagen op een der hoeken van de straat de *1ste* een bijzet aangeplakt bevonden, bevattende de met rood krijt geschreven woorden: dood aan den koning! Men verzoekt god te mikken en hem met de vuur-waapen te treffen. Tot dusverre heeft de politie te vergeefs alle nasporingen omtrent den schryver dezer woorden in het werk gesteld.

heden onderhevig is, dat dat er een bepaald tijdstip voor de aankomst der brieven, uit de koloniën naar dit rijk bestemd, zoude kunnen worden opgegeven, echter de maatregelen in dier voege genomen zijn, dat de brieven onmiddellijk na derzelver aankomst te Marseille, met den meesten spoed en langs den kortsten weg, naar de plaats der bestemming worden opgezonden; terwijl de dienst buiten Europa thans zoodanig schijnt te zijn georganiseerd, dat men (indien er geene onvoorziene beletselen in den weg zijn gekomen) de brieven der aankomende Overland-post, kort voor of omschreefs het tijdstip van het vertrek der afgaande post, dat is, tegen den 22sten van elke maand te gemoet zien mag; kunnende echter hieromtrent, uit den aard der zaak, geene stellige verzekering gegeven worden.

Gravenhage, den 6den mei 1846.
De minister van finantien,
van Hall.

Rotterdam, 31 mei. Een industrieel heeft, naar men verzekert, een middel uitgevonden om alle schepen, zelfs de grootste, voor zinken te vrijwaren; de naam van de uitvinding is *Proteus* en is afkomstig van Frankrijk, Engeland en België, bevatten van uitvinding aangevraagd. De toestel, welke aan de vaartuigen moet worden aangebragt, is niet zeer kostbaar. Indien het zich bevestigt, wat men nopens de doelmatigheid van deze uitvinding verzekert, dan behoort men zelfs in een zeegerecht niet voor het zinken van een schip te vreezen, dewijl het schip wel door het afsloopen van water een el meer diepgang kan krijgen, doch, hoe ook doorboord, nimmer kan zinken. Te Londen wakt deze zaak een levendige belangstelling.

Utrecht, 7 mei. Naar wij vernemen, zullen de onkosten, voor de aanstaande maskerade van heeren studenten benodigd, ruim 10,000 bedragen. Nog alhier, noch in andere plaatsen, heeft in de laatste jaren een dergelijk feest plaats gehad, welks pracht met de aanstaande optocht zal kunnen evenaren. Het is te verwachten, dat een groote toevloed vreemdelingen dit feest zal bijwonen. Ook zegt men, dat van wege het bestuur van den Rijn-spoorweg dien dag de gelegenheid zal worden daargesteld, om des nachts na de maskerade, naar Amsterdam en Arnhem, en tusschenliggende plaatsen te reizen, ten einde degenen, welke geen neutraliteit afzweren, den wilsden, zich na den optocht weder thuiswaarts begeven kunnen.

Stemmen des volks.

Die mijn heer VAN RIEMSDIJK moet een pleisterig mensch zijn! Wij hooren in een gezelschap gaarne paradoxen verdedigen en hoe zotter ze zijn, mits ze slechts met lekeren schijn en ernst verdedigd worden. Des te meer hebben wij er mede op. Geachte lezer! dat wij elkander wel verstaan omtrent de betekenis van het woord paradox. Sinds wij hier zoo veel op zijn Turkisch niet behandelen, is ons het Grieksch zoo wat weggegaan. Wij verstaan onder paradox, een uitspraak die als thesis, verdedigd wordt, een draas gevoelen, dat als een ernstig gevoelen wordt voorgedragen. Misschien dat eene juiste vertaling van het woord eene andere betekenis zou leveren, maar wij weten nu wezemaal dat ons de handen hebben. Het is nu de vraag, hoe wij de paradoxen van de verschillende rijk-administratie voor den Hoogen Raad te verdedigen. Dit zucht voor de paradoxen heeft ons verveekt; maar voorzeker zij moet diep geworteld zijn, als men haar in de zaal, waar de tegenwoordigste der natie de dierbaarste belangen des lands behandelen, niet onderdrukken kan. Als bewijs voor de gewone verwijzen wij naar de redevoering van den heer VAN RIEMSDIJK, bij de beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk de burgerlijke pensioenen, medegedeeld door de *Staats-Courant* van dinsdag den 5den mei. Het is de paradox gesteld, dat het de pligt der Staten-generaal om eene slechte wet aan te nemen. Hij deelt de zienswijze van de mededeelen uit Groningen en Zuid-Holland (die de wet waren) maar zal voor de wet stemmen. Niet allens dat hij de oprigting van een fonds voor de pensioenen verkeerd acht, neen, hij gaat nog verder, hij heeft zelfs niet aan de voordeelen, die zulk een fonds zal kunnen opleveren. — De oprigting van een fonds is in zijn verkeerd, maar — en nu volgt het argument, waarom de wet toch

moet aangenomen worden — hij houdt haar niet voor een stellig kwaad. Wij zullen het niemand kwalijk nemen, indien het vermoeden bij hem opkomt, dat wij den heer VAN RIEMSDIJK woorden in den mond leggen, die hij niet gesproken heeft, want het is ongelooflijk, maar de *Staats-Courant* zal het bevestigen.

Wat de wet beveelt is verkeerd, maar daarom toch niet kwaad. Lieve hemel! wat moet er dan wel aan eene wet haperen, als de heer VAN RIEMSDIJK er tegen zal stemmen?

Hij stelt, dat men te kiezen heeft: of eene wet op de pensioenen met een fonds, of geen fonds en geene wet: het eerste is eene verkeerdheid; het andere een stellig kwaad en en van twee kwaden moet men het minste kiezen. Het ligt in den aard der zaak, dat die een paradox verdedigen wil, valsche stellingen op den voorgrond moet plaatsen, maar wij hadden van den heer VAN RIEMSDIJK geene stelling dürfen verwachten, die beleedigend is voor de regering en, wat meer is, hier door de regering niet verdiend werd. Waarom zou de regering weigeren eene wet op de pensioenen voor te dragen, indien men de oprigting van een fonds afkeurde? Dat wederom de regering van halstarrigheid beschuldigen is zoo vreemd niet, maar van den heer VAN RIEMSDIJK hadden wij het niet verwacht. Het is vooral niet, omdat de regering verklaard had, niet bijzonder aan de oprigting van een fonds te hechten. Maar de stelling, dat men slechts tusschen twee kwaden te kiezen had, is vooral daarom valsche, omdat de kamer het volstrekt in hare magt heeft eene betere wet op de pensioenen te verkrijgen. 1o. Door zoolang elke uitgave voor pensioenen te weigeren, tot dat er eene betere wet wordt voorgedragen, en ten anderen, door zelve eene betere wet voor te stellen.

De voordeelen van het fonds, dat, hoe verkeerd ook, toch in het vervolg, volgens VAN RIEMSDIJK, eenig voordeel hebben zal, zullen over 60 of 70 jaar werken en van de afstemming was niets anders te vreezen, dan dat men hoogstens een enkel jaar langer nog op den ouden voet voortskelde.

De keuze, die er gedaan moest worden, was deze: Nu dadelijk eene slechte wet, die over 60 of 70 jaar nog werkt, of in het volgend jaar eene goede wet. Indien men de keuze zoo stelt, kan men niet mede werken tot het vestigen van verkeerdheden. Als het proces gewonnen is, dan vraagt de client niet aan den advocaat naar de gronden, die deze mag aangevoerd hebben. De regering zal dus den heer VAN RIEMSDIJK niet lastig vallen over zijne argumenten, maar wij, die de kosten van het proces moeten betalen, wilden die gronden dan toch eens weeten.

Letternieuws.

Oorsprong en vermoedelijke gevolgen van het koninklijk besluit omtrent de toelating der studenten; door dr. D. VAN LANCKEREN MATTHES.

(Geplaatst onder het gewone voorbehoud.)

De schrijver doet zich al dadelijk kennen als eenen waren verdediger van het besluit, en heeft zich ontgenzeeggelijk zeer goed van zijne taak gekweten. Zijne brochure is zeer belangrijk door de mededeeling van de gevolgen van het besluit van 13 april 1828, en heeft daardoor eene duurzame waarde voor de geschiedenis van het onderwijs gekregen. Wij raden er dus de lezing van iedereen aan, die bij ons belang in het onderwijs stelt. — Zijn wij het daarom overal eens met den schrijver? Hierop kunnen wij niet geheel en al ja zeggen: wij zullen hier den schrijver niet volgen in zijne pedagogische beschouwingen, als minder geschikt voor deze courant. Wij hebben twee bezwaren tegen het besluit, (niet van staatkundigen aard) die wij niet opgelost vinden. Ons eerste bezwaar geldt artikel 2 van het besluit. Eene commissie die uit zeven leden bestaat en jaarlijks zal benoemd worden op voordragt van den minister van binnenlandsche zaken.

Welke waarborgen geeft dit? Het is waar, verleden jaar was de commissie een lid van den hoogen raad en de commissie bestond verder uit drie professoren van iedere hoogeschool een, en uit drie rectoren uit voornamste steden. Deze samenstelling heeft te recht de algemeene goedkeuring weggedragen, — maar zal dit altijd zoo zijn? Waarom staat het dan niet in het besluit? Waarom zijn den minister de handen zoo vrij gelaten, dat hij zelfs niet-gepromoveerden kan voordragen? Men zal ons vrees hiervoor wellicht hersenschimmig heeten, — maar waarom staat dan in artikel 4: »De onders, voorgeden en verdere betrekkingen van hen, die zich aan het examen onderwerpen, zullen daarbij, voor zoo veel de toelating omstandigheden zulks gedoogen, op hun verzoek door den voorzitter kunnen worden toegelaten?« De beste waarborg hier is de publieiteit, en deze hangt dus geheel en al van het goedvinden van den voorzitter af. Zoolang deze een man is, als die van het vorige jaar, zal die toelating nooit geweigard worden; maar zoo hij ooit een man is, die behoort tot de het onderwijs vijandige partij, zonde die toelating groot gevaar loopen, en dan zoude de bepaling van artikel 6, dat twee stemmen voldoende zijn ter afkeuring, al zeer gevaarlijk wezen.

Dit ons eerste bezwaar laat de schrijver geheel onaangetroefd; over aanstaende glijdt hij heen: wij hebben, namelijk, nog deze aanmerking, dat het door eigene

studie klaar-komen seer bemoeijelijk is. Wel noemt de schrijver, pag. 10, onder de verschillende wijzen, waarop zich de jonge lieden tot de academische loopbaan voorbereiden, de eigene studie op — waaronder wij tevens begrijpen die jonge lieden, die door vaders of vrienden worden geholpen — maar wij hebben later te vergeefs naar het betoog gezocht, dat er voor deze verandering noodig was, dat voor deze de maatregel doeltreffend is. Wij zien dit niet in: deze toch hebbende geenen anderen prikkel noodig dan de lust tot studie, of het gevoel der noodzakelijkheid; en voor velen van dezen zal het besluit eenen onoverkomelijken hinderpaal in den weg leggen; en toch komen over het algemeen van deze niet de minst knappe menschen.

Onze beide bezwaren hebben een nauwer verband dan men oogenchijnlijk zoude zeggen. Het besluit is in het belang der aristocratie. Zij, toch, heeft al die middelen ter harer beschikking, die individueel voor ieder jong mensch het best zullen gekend worden, of het minst met zijnen aard overeenkomen, om hem in het examen te doen slagen. Daar meerendels den jongen lieden uit dezen stand de prikkel ontbreekt, ontstaande uit het gevoel, dat zij alleen door knapheid door de wereld kunnen komen, en dit zelfs in ons land tamelijk algemeen vervangen wordt door de overtuiging, dat hunne naam en familie betrekkingen voldoende zijn, om hen door de wereld te helpen, — zoo is het voor de jonge lieden uit dezen stand eene wezenlijke weldaad, dat er ook nu voor hen noodzakelijkheid bestaat om te studeren; en het zal daardoor, na eenige jaren, geen witte raaf meer zijn, jonge lieden van geboorte te vinden, die laat tot studie hebben en knap worden.

Maar heeft men dit oogmerk eens bereikt, — en wie zoude niet wenschen dat het bereikt werd, — zija er eens menigte van jonge lieden uit de hogere standen, die knap zijn, — zoude men dan wel niet eens kunnen gaan denken, dat men die advocaten uit den burgerstand wel kon missen? dat het zeer wenschelijk zoude zijn, dien stand wat te beperken, waaruit die haterlijke dagbladschrijvers, pamphlettisten en dat soort van volkje voortkomt? Wij hopen, dat wij ons vergissen; maar als een rapport vijftien jaren ongebruikt blijft liggen in de archieven van een ministerie, en het wordt er dan uitgedolven, kussen wij moeijelijk gelooven, dat dit alleen is toe te schrijven aan zucht tot bloei van het onderwijs bij hetzelfde ministerie, dat het besluit van 2 januari 1842 in het leven riep.

Ingezonden stukken.

Nieuwe staatsregtsleer,

VOLGENS DE VERDIEN VAN HET OPENBAAR MINISTERIE.

(Vervolg van no. 83. Tot SLUIT. Eerste gedeelte)
Eindelijk verneemt men, dat de zaak van den drukker en uitgever der *Arnhemse Courant* den 12den der tegenwoordige maand mei zal behandeld worden voor den Hoogen Raad.

Binnen weinige dagen staat alzo eene nieuw onderzoek en eene beslissing ter hoogste instantie te wachten, na de tweeden reeds gevallen tegenstrijdige regterlijke uitspraken: de eerste tot *uitspraak*, de tweede, in appel, tot *veroordeeling* van den beklaagde. Herinnering verdient, dat in het *requisitoir* van het openbaar ministerie, gezegd wordt, dat hetzelfde »ten nutte van het algemeen» in het onderwerpelijke geval, de *toepassing* inroept der strafwet vulgo de blaam- en lasterwet genaamd, en dat uit den aanleg van dit geding ontsproten is de, daarbij opgeworpene, in de algemeene meening met reden *zonderling* geheeten, onvoowing van vermeende *staatsregterlijke stelregten*, over welke door mij eentige voorloopige beschouwingen zijn medegedeeld. De functiën van het openbaar ministerie zullen ten deze, naar men leest, worden *waargenomen* door den heer mr. A. DEKRE, advocaat-generaal. Derhalve is nog niet met stelligheid te zeggen, alsnog blijft te gissen in wien of waar eigenlijk dat openbaar ministerie, waarvan de functiën thans door den genoemde edel hoog achtbaren heer advocaat-generaal worden waargenomen worden, geleid is.

Noch dit is, mag men aannemen, om het even, voor zooveel den Hoogen Raad aangaat.

Het is waar, dat de burgerlijke beoordeelaar, verbaasd over de ledigheid en het »holle» van de, in het *requisitoir* uitgezette denkbeelden, al aanstaende zijn aandacht vestigt op de, zoo seer in het oog loopende manier van *argumentatie* in hetzelfde, en met angstvallige weergierigheid naar den ontwerper opsteller omziet, evenwel huiverende van dieper in de opporing daar van te dringen, in gemoede *schromende* het van zelf oprijzende, maar *droevig* vermoeden bevestigd te zullen vinden, dat *zulk* eene *argumentatie* niet kan zijn uitgegaan, dan van een brein, tot zoo veler leed wezen en beduchtheid nog steeds op een standpunt in het bestuur van den staat geplaatst blijvende, aan hetwelk een gezag of, voor het minst, hetwelk een zwaartepunt invloed op de leiding der algemeene aangelegenheden verknocht is, waaraan men met bekommering de dierbare en onafschietelijke belangen van koning en vaderland toevertrouwd en gewaagd ziet. Van daar, dat de burgerlijke beoordeelaar ongaarne de motieven van het *requisitoir* ontleed en liefst zich met het niet onredelijke vertrouwen getroost, dat een ieder, met den geelsteed van het gezonde verstand, ook zonder eeni-

ge regtskennis, derzelver *alloot* ligtelijk zal ontdekken" (17). Maar de Hooge Raad is niet zoo zeer geroepen om zich tot eene bedekking en berisping der *argumentatie* of *betoogwijze* van het openbaar ministerie te verledigen, dan wel om het juiste gewicht van de door hetzelfde, hoe dan ook, te berde gebrachte *argumenten* of *betoogmiddelen* te waardeeren. En dat de *argumentatie* allerslechts en beneden kritiek zij, beneemt niet geheel de mogelijkheid, dat de *argumenten* immers ten deele zonden kunnen geacht worden niet van allen schijn van grond ontbloot te zijn.

Daardoor is het, dat de *strafregtsvraag* zich geheel van het *staatsrechtelijk* ooggpunt afzondert.

De door den Hoogen Raad te beslissen strafregtsvraag is geenszins of eene troonrede al of niet het *werk van ministers* zij, maar bepaaldelijk of bij de *veroordeeling* van den beklaagde, met of *zonder deugdelijken* rechtsgrond in het onderwerpelijk geval de *strafwet is toegepast*, volgens welke hij verwezen is; als schuldig aan het misdrijf van *boosaardiglijk* den persoon des konings te hebben gelasterd of *gesmaad*. Het zij genoeg te weten, dat de vernietiging van die veroordeelende uitspraak zal gevorderd worden door mr. DR. BOKER CURTIS, den bejaarden en beproefden verdediger der drukpers, om ongepast te achten een enkel woord bij de, van hem te wachten dingtaal te voegen, dan alleen, dat over het te voorziene gewijste van den, aan het hoofd van al de registerlijke instellingen des rijks gestelden hoogachtbaren raad, — met al wat nog deser dagen in de Tweede Kamer der Staten Generaal in het algemeen over de *onzekerheid* van den afloop der rechtsgedingen gehoord is. — *geen twijfel* kan bestaan, *hoedanig* ook, uit het *tweede* ooggpunt, op den minder vasten grond van mogelijk verschillende opvattingen omlrent *kwaliijk beschrevene staatsrechtelijke beginselen*, bij denzelfden moege goeoordeeld worden.

Hoe meer wij voor onbetwistbaar houden, dat geene andere dan de *grondwetgevende* magt gerechtigd kan zijn om, in geval van twijfeling of verschil van meening omtrent het regt verstand van eenig stuk der staatsregeling, daaraan eene *grondwettelijk geldende* uitlegging te geven, hoe meer het verre van ons moet zijn en blijven, dat wij ons zonden aanmatigen *ons gevoelen* over de argumenten van het openbaar ministerie in dit opzigt, hoezeer die voorzeker althans verwerpelijk voorkomen, als de eenige ontgezeggelijke waarheid te willen aangemerkt hebben. Uit dien hoofde moeten wij voor *mogelijk* houden, niet waarschijnlijk, maar toch gebeurlijk, dat, zelfs bij het opperste regtscollegie, die in ons oog zoo nietige argumenten, geheel of ten deele, *aannemelijk* wierden bevonden.

Waartoe eene beslissing in dien zin zou kunnen leiden, is de vraag, waarvan de toelichting het *tweede gedeelte* van deze slotregelen zal uitmaken.

(Het slot onverwijld.)

Eene botsing?

(Op verzoek overgenomen uit de Drentsche Courant.)

I. De kerkgenootschappen, hier te lande bestaande, zijn verplicht tot ondersteuning van armen. Van Godswege is die pligt den christen opgelegd door christus, den israeliet door mozes. Dien pligt erkennen ook alle hier te lande bestaande kerkgenootschappen; deden zij het niet, zij zouden daardoor zich geheel ontaard betoonen. De ondersteuning van armen is voor dezelve niet alleen pligt, maar ook een krachtig hulpmiddel tot bereiking der eigenaardige doeleinden, waarnaar zij streven moeten, ter vervulling der hun opgegeven taak. Immers liefdebetoon is het waarmerk, het eigenaardig sieraad eener christengemeente. In liefdebetoon wedijveren, in liefdebetoon anderen de loef afsteken, — ziedaar een strijd, eene overwinning, christenen waardig. Liefdebetoon is een middel voor de kerkgemeente, om leden vaster aan zich te verbinden, nieuwe leden te winnen, flauwe afhankelijkheid op te wakkeren, aangevochten trouw te versterken, teregtwijzingen ingang te verschaffen, waarschuwingen klem bij te zetten.

II. Ons staatsbestuur moet de verplichtingen der kerk jegens de armen niet op zich nemen. Daarvoor bestaan noch redenen van billijkheid noch van nut. Het staatsbestuur heeft reeds de handen vol werks; het had er te kerk door beroeven van een uitnemend middel om op de gemoeidelijke werken, en de behoeften van de kerk te trekken aan den zoo heilzamen, zedelijken invloed der kerkelijke liefdadigheid. Is eene kerkgemeente nalatig in het vervullen van haren pligt jegens de armen, het staatsbestuur stijve die nalatigheid niet door derzelver gevolgen weg te nemen, maar hie die ter verantwoording der nalatigs. Regtmatig is dus in de concept-wet, op de ondersteuning van armen, de bepaling, dat behoeftigen, die eenig staatsbestuur moest maar niet wil ondersteunen, overgelaten moeten worden aan de bijzondere liefdadigheid hunner geloofsgenooten; en onnoodig is die bepaling ook niet, zoo het waar is, wat velen zeggen, maar wij ongaarne gelooven, dat eenige romansch-katholieke gemeenten hare armen ten laste der burgerlijke gemeente zoeken te brengen (ook floor het bestaan van een kerkelijk armbestuur te ontkenen), opdat de liefdegaven onverdeeld aan de kerk zouden te goede komen. Waar zulks inderdaad geschiedt, daar is de kerk gelijk aan een steffmoeder, die hare kinderen het brood onthoudt. En einde zich

zelve toisel te kunnen aanschaffen: en zou die moeder van anderen brood voor hare kinderen mogen vragen?

Het burgerlijk bestuur zorgt niet voor behoeftigen, die van verwanten volgens het Burgerlijk Wetboek, uit de fondsen van liefdadige gestichten of instellingen volgens derzelver constitutiieve bepalingen, of uit kerkelijke fondsen volgens de daarvoor bestaande verordeningen, ondersteuning kunnen genieten.

III. Ons staatsbestuur is niet bevoegd, den werkring der kerkelijke armverzorging af te bakenen. Zover strekt zich deszelfs grondwettig gezag over de innerlijke aangelegenheden der kerk niet uit. De kerkelijke armenfondsen zijn geen staats eigendom, dat het staatsbestuur over derzelver gebruik zou kunnen voorschrijven geven. De diakenen zijn geen rijksambtenaren, dat zij van het staatsbestuur instructiën zouden hebben te ontvangen. Het staatsbestuur is bevoegd en verplicht gezag uit te oefenen over alle bestaande en ontstaande zedelijke lichamen, maar slechts zoo veel gezag, als noodig is om te verhoeden, dat de staat door associatiën afbreuk lijde. De vraag van bevoegdheid is in dezen eene hoofdzaak, voorpl in onze dagen; want de uitwerking hangt hier geheel aan de gewilligheid der bijzondere personen, en elke verordening, hetzij van het burgerlijk of van het kerkelijk gezag, die de individuele goedkeuring der gemeentelieden niet wegdraagt, is krachteloos; immers men heft belastingen, ook kerkelijke omslagen, maar geen aalmoezen! In onze dagen zou het bij het algemeen niet onopgemerkt blijven, zoo het staatsbestuur zich aanmatigde wat de kerk toekomt; thans, meer dan voor eenige jaren, weet het groote publiek, dat de magt der laudstregering grenzen heeft; thans vraagt men niet bloot meer of eene verordening doelmatig is, maar vooral of zij van de bevoegde magt in behoorlijken vorm is uitgegaan.

IV. Wat zoude dan het beste zijn? Dat de kerkgenootschappen zelve haren werkring afbakenden, en verklaarden, hoever zij hunne zorg voor de armen nemen te moeten uitstrekken. Het staatsbestuur kon hierbij aan de kerkbesturen voorstellen doen, met hen in overleg treden, bepalingen gevaarlijk voor orde en goede zeden door zijn geto weren, bij verschil van zienswijze pogen te overreden tot andere gevoelens of tot inschikking. Deze poging zou toch wel niet hopeloos zijn. Beide partijen immers wenschen het algemeen welzijn. Een christelijk kerkbestuur zou gewis niet bloot om zich te doen gelden, eene voor de algemeene belangen heilzame schikking afslaan, zou nooit vergeten, dat de ware christen van zijnen Heer geleerd heeft de minste te zijn, en het voor den natuurlijken mensch zoo aware offer der eigenliefde te brengen.

V. Maar wat is het geval? Het hervormd kerkbestuur heeft in 1844 in een concept-reglement den werkring der kerkelijke armverzorging omschreven. De lands-regering heeft in eene sedert november jl. bij de Tweede Kamer ahangige concept-wet aan die armverzorging andere en wijder grenzen aangeewezen.

Op twee punten loopen het concept-reglement en de concept-wet uiteen:

a. Volgens de concept-wet kan de behoeftige onderstand vragen van de gemeente zijner gezindte in zijne geboorteplaats. Het concept-reglement artikel 17 zegt: »De diakonen zorgen, zoover de middelen toelaten, voor de ondersteuning van behoeftige lidmaten, die woonachtig zijn onder het ressort der kerkelijke gemeente, tot welker dienst de diakonen bevoegd zijn.» Deze bepaling van het concept-reglement is niet op zich zelve staande, niet toevallig of willekeurig. Immers van de vier beginsels, door de synode aangenomen als grondslagen van het concept-reglement, luidt het tweede aldus: »Bij de zorg voor de armen gaan de diaceniën te rade met de middelen, die zij hebben, en bejeden dezelve naar de kennis, welke zij dragen, niet alleen van de uitwendige omstandigheden, maar ook van het godsdienstig en zedelijk leven der behoeftigen; terwyl artikel 19 en 21 het volgende inhouden: »Bij voorkeur zullen diakonen bij de uitvoering van artikel 17 en 18 hunne zorg uitstrekken tot dezulken, die door godsdienstigheid, matigheid, zedigheid en orde zich gunstig aanbevelen of door verlies van echtgenoot, vader of moeder, »door talrijkheid van huisgezin, door lichaamsgebreken of ziekte, of door anderen swaeren rampspoed bijzonder medelijdzaamwaardig zijn. Zij zullen »daarenboven ten aanzien van hen, die nog geen »twee jaren onder het ressort der gemeente gewoond »hebben, mede in aanmerking nemen de omstandigheden, die tot verandering van woonplaats hebben »aanleiding gegeven. De zorg der diakonen bepaalt »zich niet tot het stoffelijk belang der behoeftigen, »maar zij zullen zich ook geroepen achten, dezelve »door vermaning, raad en troost te dienen, en toe »te zien op derzelver zedelijk gedrag, bijwoning der »openbare godsdienst, opvoeding en onderwijzing »hunner kinderen. Behoudens de herderlijke zorg »van het opzigt van predikanten en onderlingers.»

Inderdaad, de diaceniën kunnen bevoorwaardijk in dien echt christelijken geest, welken de synode zoo teregt bij een christelijk armbestuur wilde doen heerschen, werkzaam zijn, als zij volgens de concept-wet zich met de ondersteuning van elders woonachtigen belasten.

b. Volgens de concept-wet kan de behoeftige onderstand vragen in zijne geboorteplaats bij de diaceniën van het kerkgenootschap, waarvan hij lidmaat is, of waarin hij door doop of afstamming is ingelijfd, of waartoe hij in betrekking staat, met deze belangrijke

nitzondering, dat de niet-lidmaten zich, in geval [lees *zoolang*] in hunne geboorteplaats burgerlijke, algemeene of gecombineerde armbesturen bestaan, tot deze kunnen wenden.

Het concept-reglement bepaalt artikel 17 en 18: »De diakonen zorgen, zoover de middelen toelaten, »voor de ondersteuning van behoeftige lidmaten, enz. »Waar het tot hertoe is gebruikelijk geweest, of »waar de kerkeraad zulks op voorstel van diakonen »raadzaam mogt achten, zullen ook dezulken kunnen »ondersteund worden, die nog geene belijdenis des »geloofs hebben afgelegd.»

Hier staat de wet niet steil tegenover het reglement. Het reglement immers erkent, dat de ondersteuning van niet-lidmaten in den werkring der kerkelijke armverzorging kan vallen; de concept-wet begrijpt ze in dien werkring, het reglement sluit ze er niet buiten. Het is dan ook duidelijk, dat de bedoelingen der kerkelijke armverzorging de ondersteuning van niet-lidmaten, die tot het kerkgenootschap in betrekking staan, niet alleen toelaten, maar zelfs in vele gevallen vorderen. Het kerkgenootschap heeft er belang bij, die losse betrekking niet te verbreken, al wordt ze ook van de zijde des behoeftige verwaarloosd, maar te versterken, en zoo mogelijk door eene naanwere te vervangen, niet-lidmaten tot leden te vormen; en daartoe kan de onderstand hulpmiddel zijn.

VI. Wat nu dan? Zoo mogelijk, eene schikking! Anders komt de hervormde diaken in de klem tussohen de uitspraak der synode, die zijne kerk vertegenwoordigt, en het bevel des wetgevers, die de diaconie met ontbinding bedreigt, zoo de diakonen de hun bij de wet opgelegde verplichting niet erkennen. Het hervormd kerkgenootschap is het talrijkste hier te lande en het vermogendste, en wat het voor de armen doet, wordt door het staatsbestuur gewis op hoogen prijs geschat. Van dan anderen kaat is voor de kerk wenschelijk, dat de bezwaren tegen de aanbrenging der concept-wet weggenomen worden; want die wet behelst groote verbeteringen, laat aan alle armbesturen vrij de tot dezelve behoorende armen al of niet te ondersteunen, ontlast de diaceniën van eenige onaangename uitgaven, haar thans opgelegd en ontslaat ze van het juk der wet van 1818, dat door het arrest van den Hoogen Raad van 13 juni 1845 eerst regt drukkend geworden is.

Advertentiën.

Heden overleed, in den ouderdom van 57 jaren, mijne teedergeliefde Echtgenoot **E. H. VER-SCHOOR**, met wie ik ruim 33 jaren in een altermoedigste echt mogt vereenigd zijn.

Lenige kennisgeving.

Op den 10den Mei 1846, overleed te Doersborg in 73-jarigen ouderdom, de Wel Edel Geborene **Heer JAN PETER LODEWIJK GESELSCHAP**, Lid van den Raad deser Stad en oud *Vrederegter*.

Lenige kennisgeving.

WAGEN

Men gebruikte **REISLANDAUER**, annex **twalf KOFFERS**, en **VAZEN**, en een moderne **BRISGA**, geheel nieuw en een een weinig gebruikte ligte **MANDEN-WAGEN** voor zes personen. — Te bevragen bij **C. VAN DE SPEK**, Mr. Zadelmaker te Arnhem.

Boekprijzen.

Nijmegen, 11 mei, 1846.

Over het geheel was de graanmarkt heden zeer schraar voorzien, doordien, ten gevolge der verachterde gesteldheid der te veld staande *Tarwe* en *Rogge*, alles wordt vastgehouden; intusschen zijn de prijzen deswege zeer verschillend, de velen verwachten een compleet misgewas, terwijl anderen vermeenen, dat, bij eenigen warmen regen, de *Tarwe* zich nog geheel zal kunnen herstellen, zoodat zich nog onlange de *Winter-Garst* heeft plaats, zoodat zich nog onlange even *Macht* kan worden verwacht. — *Garst* wordt over de *Rogge* vermeerderd, maar ook velen vermeenen, dat aan gezien de gele kleur zich alleen tot het blad schijnt te beperken, en de halmen gezond zijn, bij volgend gunstig weder, vooral in den bloeitijd, het thans gunstige aanzien merkkelijk zal verbeteren; veel zal zoo van het weder afhangen.

Door de weinige prijzen van *Tarwe*, werden de prijzen van *Wintertarwe* gehouden, dan de vorige week, waarvoor de prijzen van *Wintertarwe* koopers waren. Men heeft voor *Hooglandische Tarwe* f 11.50 a f 12 en voor *Inlandsche* f 9.50 a f 10 besteed. — *Rogge* was zeer weinig ter markt, waar door de consumptie zich heeft moeten bedienen van *Prussische Rogge*, welke tot f 8.75 werd verkocht, terwyl voor de *Inlandsche* f 8.50 is besteed. — *Garst* vond weinig begerte en niet boven f 5 a f 5.35 uit te slijten. — *Boekweit* ging van f 8 a f 8.50 goed af. — *Haver*: f 2.75 a f 3.25 begeerd.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 12 Mei 2 El 3 Palm 6 Duim: gew. 0 gev. 1 D. Te Arnhem, bij **C. A. THIEME**, Boekdrukker.

(1) Zie *Arnhemsche Courant*.